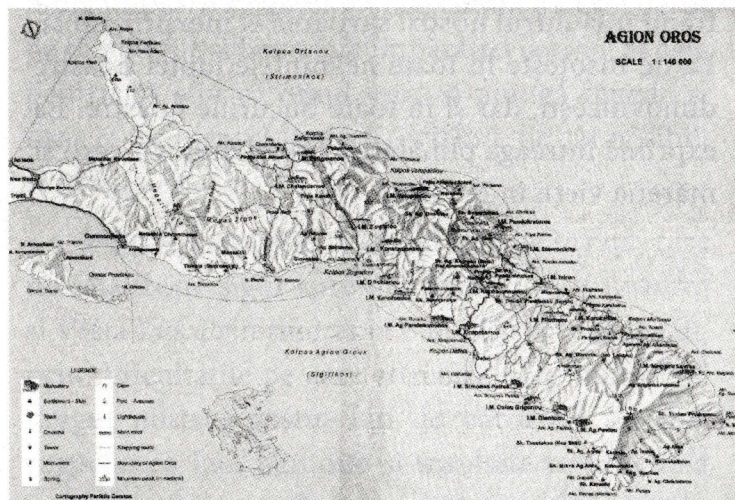

ALAIN DUREL

Introducere, selecție, editare a textelor și note

Să ne rugăm cu Părinții de la **MUNTELE ATHOS**

Traducere din limba franceză de
MIHAELA ADINA EROS

Cuprins

Introducere	7
Părintele Iosif Isihastul	19
Părintele Efrem Katunakiotul	33
Sfântul Părinte Porfirie Kavskalivitul	45
Sfântul Părinte Paisie Aghioritul	55
Părintele Isaac (Atallah) Libanezul	67
Părintele Petroniu (Tănase) Românul	81
Părintele Vasile de la Ivion	87
Părintele Tihon de la Stavronikita	97

Introducere

Muntele Athos, această gheară de uriaș împântătită în Marea Egee, în fața Turciei, reprezintă de mai bine de o mie de ani centrul monastic și plămânul spiritual al Ortodoxiei, indiferent dacă e vorba de cea greacă, rusă, balcanică sau arabă. Este, de asemenea, și sîpetul Rugăciunii inimii, această faimoasă contemplație isihastă – din grecescul *isihia*, care înseamnă „tăcere” – făcută celebră de *Peregrinările unui pelerin rus* și de *Mica filocalie a Rugăciunii inimii*. În cuprinsul lucrărilor mele consacrate Muntelui Athos¹, am încercat să descriu viața cotidiană a acestor călugări, frumusețea Sfântului Munte, strălucirea chipurilor veșniciei, dar și să-i pun în lumină pe adepții și rezultatele Rugăciunii inimii.

Va trebui să pun în practică aceste învățături începând prin a tăcea la rîndul meu, lăsând să grăiască deci cuvintele acestor uriași ai contemplației.

Cei opt călugări ale căror apoftegme le-am ales sunt athoniți, deși unii dintre ei au trăit mult

¹ *Peninsula interzisă*, Albin Michel, 2010 și *Pentru că ești căldicel*, apărută la Meteor Press în 2017.

devine preot al obștii Bătrânului Iosif Isihastul. A exercitat această slujire în apropierea acestuia din urmă vreme de treizeci de ani. Cu acordul părintelui Nichifor, bătrânul Iosif a devenit duhovnicul părintelui Efrem. Fiind un caracter dificil, bătrânul Nichifor nu cunoștea decât aspectele exterioare ale vieții monahale și, îmbătrânind, starea sa de sănătate s-a alterat. Povățuit duhovnicește de Bătrânul Iosif, părintele Efrem a dat dovadă, în privința părintelui Nichifor, până la trecerea la cele veșnice a acestuia din urmă, survenită în 1973, de o răbdare ieșită din comun. La sfârșitul acestor patruzeci de ani de ascultare eroică, a primit revelația că a împlinit voia Domnului. În 1975, părintele Efrem l-a acceptat pe primul său ucenic: viitorul părinte Iosif Katounakiotul, succesorul său, autor al cărții din care sunt extrase învățăturile sale. Bătrânul Efrem a trecut la Domnul, în buna mireasmă a sfințeniei, în anul 1998.

Sfântul părinte Porfirie (1906-1991) este un călugăr care a devenit cunoscut în întreaga lume prin orientarea sa duhovnicească, însă deseori se uită faptul că el a fost și a rămas, înainte de toate, întreaga sa viață athonit. Învăpăiat de dragostea de Dumnezeu, el a ajuns să reprezinte Athosul în afara lui. S-a născut în 7 februarie 1906, pe insula Evia, în Grecia. Pleacă de foarte tânăr în Muntele

Athos și face ascultare de doi părinți îmbunătățiți. La vârsta de 19 ani, o boală îl obligă să părăsească Sfântul Munte și să se întoarcă în Evia. Se instalează la Mănăstirea Sfântul Haralambie. În 1926, este remarcat de episcopul Porfirie al III-lea al Sinaiului, aflat în trecere prin Grecia, care îl hirotonește preot. În 1928, devine arhimandrit. Nu are decât douăzeci și doi de ani, dar are deja, încă din această perioadă, darul clarviziunii. Părintele Porfirie petrece cam zece ani în Evia, apoi în 1940 pleacă la Atena, unde devine slujitor la capela policlinicii municipale. În 1955 se instalează la mica bisericuță Sfântul Nicolae, iar în 1979, la Milesi, unde înființează Mănăstirea Schimbării la Față. În ultimii ani de viață primește vizita a mii și mii de persoane de toate confesiunile și condițiile, care, atrași de sfințenia lui, vin să-i ceară sfatul. Simțind că i se apropie sfârșitul, alege să își petreacă ultimii ani de viață în Muntele Athos, acolo unde, cu o jumătate de veac înainte, își depusese voturile monahale. A fost canonizat în 27 noiembrie 2013 de Patriarhatul Constantinopolului și este sărbătorit la data de 2 decembrie.

Sfântul părinte Paisie Aghioritul (1924-1994) este una dintre cele mai mari personalități duhovnicești ortodoxe ale secolului al XX-lea, un adevărat uriaș. Zeci de milioane de persoane au

aflat în preajma lui lumină, mângâiere, nădejde, speranță, forță, pace și bucurie. Sfântul părinte Paisie a devenit cel mai popular dintre călugării athoniți contemporani, mai ales grație harului său de deosebire a duhurilor.

„În timpul ultimei mele călătorii în Grecia, la Tesalonic circulau icoanele unui călugăr. Pentru poporul grec părintele Paisie era deja considerat sfânt și a devenit imediat, bineînțeles, și pentru Biserică. Viața Sfântului părinte Paisie, copilăria sa petrecută în Capadocia, toate acestea au fost descrise de alții mult mai bine decât aş putea s-o fac eu. Soldat, apoi schimnic în Sinai, Sfântul părinte Paisie și-a stabilit în cele din urmă chilia aproape de Karyes, nu departe de Mănăstirea Stavronikita. În perioada celei de-a treia călătorii întreprinse de mine în Muntele Athos, sfântul părinte ajunsese la o asemenea notorietate, încât fusese nevoit să-și înconjoare chilia cu un gard metalic. Atunci când m-am prezentat la ușa modestei sale chilii, am găsit o cutie de scrisori și invitația de a pune acolo numele persoanei pentru care solicita pelerinul mijlocirea părintelui. În același timp, vizitatorul putea să sune dintr-un clopoțel și să-și încerce norocul. Părintele Paisie, ascuns în bârlogul său, îl observa pe nepoftit de după perdeaua. După cum îl lumina Duhul, făcea să alunece o cheie groasă, legată de un fir. Norocosul ales trebuia atunci să deschidă poarta, să intre și să

o închidă la loc după el. Cheia urca încet, imediat, până la coliba³ părintelui, ca prin farmec. În spatele căsuței, niște buturugi țineau loc de fotolii. Părintele Paisie ieșea atunci din bârlog și se așeza lângă vizitatorul său, oferindu-i rahat sau alune. Un om mărunț, îmbrăcat modest, purta în cea mai mare parte a timpului un fes de lână neagră. Am fost impresionat de dantura și de chipul său slăbit de asceză. Sexagenar pe atunci, dădea o impresie ciudată, paradoxală în același timp, de fragilitate și de forță. Părea concentrat precum o panteră neagră gata să se repeadă asupra prăzii și, în același timp, te făcea să te gândești la el ca la un bătrân măslin la a cărui umbră primitoare veneai să te adăpostești de arșița verii. Părintele Paisie nu era un om școlit. Era un călugăr simplu, dar era considerat drept un stareț al stareților și, deși nu a fost hirotont preot, episcopii și preoții duhovnici veneau să se spovedească la el. Era bun, dar fără complezență, putând fi și extrem de dur uneori”.⁴

Biografia sa a fost redactată de unul dintre cei mai apropiați discipoli ai săi, Isaac Libanezul⁵. Părintele Paisie a fost canonizat la data de 13 ianuarie 2015.

³ Sihăstrie.

⁴ *Peninsula interzisă*, Albin Michel, 2010.

⁵ Cuviosul părinte Paisie Aghioritul – „Bătrânul Paisie din Sfântul Munte”, de ieromonahul Isaac, éditions L'Âge d'Homme, 2009.

Respect **Părintele Isaac (Atallah) Libanezul (1937-1998)**

s-a născut într-un sat libanez, numit Nabay, aparținând de arhidiocesa ortodoxă a Muntelui Liban. Simte de foarte de timpuriu chemarea pentru viața monahală. Tatăl său, întristat, îl întreabă: „Ce să-ți ofer eu pe lumea asta, ca să nu te faci călugăr?” Isaac îi răspunde: „Chiar dacă îmi dai lumea întreagă, ochii mei n-o doresc! Viața mea nu aparține acestui loc, ci mănăstirii”. După ce a trăit ca monah în Liban, vine în Sfântul Munte, unde rămâne din 1978 până în 1998, anul trecerii lui la Domnul. Devenit rapid cunoscut pentru nevoița duhovnicească și viața sa ascetică, ajunge un duhovnic renumit în Muntele Athos și în întreaga Grecie, exigent cu sine însuși și fervent promotor al practicii asidue a tainei spovedaniei. Prin viața sa, el devine și un pod viu de legătură între Biserica Antiohiei și Sfântul Munte. Părintele Isaac a fost pentru mine un îndrumător atent și un prieten.

Părintele român Petroniu Tănase (1914-2011) este, fără îndoială, unul dintre cei mai îndrăgiți călugări athoniți, grație delicateței sufletești și sufletului său de copil. Născut în România, părintele Petroniu studiază teologia la București, înainte de a veni în Sfântul Munte, unde este starețul schitului românesc de la Prodromu vreme

de douăzeci și cinci de ani. Figurând printre cele mai mari personalități duhovnicești române contemporane, părintele Petroniu a trecut la Domnul în 22 februarie 2011, la vârsta de 94 de ani. Om de o înaltă spiritualitate și o mare cultură, acest stareț profund a fost apreciat în Muntele Athos, în România și în Grecia, dar și de pelerinii francezi care l-au cunoscut, deoarece era un francofon desăvârșit. În pofida puținătății cuvintelor părintelui Petroniu propuse aici, mi s-a părut important să le includ în această antologie, în primul rând datorită profunzimii lor duhovnicești, dar și pentru că mi-au fost adresate, prin viu grai.

Părintele Vasile de la Ivion și părintele Tihon de la Stavronikita. După ce a exercitat, succesiv, funcțiile de egumen al Mănăstirii Stavronikita și mai apoi pe cea de egumen⁶ al Mănăstirii Ivion, vreme de mai bine de douăzeci de ani, părintele Vasile de la Ivion s-a retras pe înălțimile Ivionului, pentru a duce o viață de schimnic.

El este unul dintre cei mai importanți teologi ortodocși contemporani, autor al unei opere impresionante.

⁶ Părinte stareț.